põllutööosakonna juhatajana toimis ta 1921—29 ja E. Maapanga juhatuse esimehena 1929—31. A-st 1934 on ta E. Tõuloomakasvatajate Ühingu esimees, kellena juhib veiste eksporti Nõukogude-Venesse. L. on olnud juhtivalt tegev Kommertspangas, Põllupidajate Ühispangas jm. Ta oli Asutava Kogu liige tööerakonna ning III—V Riigikogu liige asunikkude koondise rühmas. — L. oli maareformi teostamise esimese ajajärgu aktiivsemaid tegelasi. E. Tarvitajate Keskühisuses kujunes tema osaval juhtimisel põllutöö osakond suurimaks ja ühtlasi soliidsemaks Eesti põllumajanduse varustajaks põllutööriistadega ning -masinatega, jõusöötade ja kunstväetistega. L. on avaldanud oma erialalt kirjutisi ajakirjus „Asunik", „Talu", „Uus Talu", „Vaba Maa" lisas „Maamees" jm. Eriraamatuna on talt ilmunud „Väetisõpetus" (Tall., 1923; 2. tr. koos K. Liideman'iga „Väetuse õpetus", *ibid.*, 1927).

Isikl. jm. saadud andmed.

K. L.

LEINBOCK, vt. **LINNUS.**

LEISMAN (ülempiiskopina **Nikolai**), **Nikolai,** kirikutegelane, ülempiiskop, sünd. 23. IX 1862 vkj. Viljandimaal Lustivere v. õpetaja pojana, õppis Põltsamaa apostliliku õigeusu khk-koolis, Riias vaimulikus koolis ja 1877—83 vaimulikus seminaris ning 1883—87 Peterburi vaimulikus akadeemias, mille lõpetas usuteaduse magistrandi astmega. Ta oli seejärel preestriks Lääne maakonnas Paadremaal ja 1888—96 Haapsalus, kus toimis ka Läänemaa praostina, 1896—1914 preestriks ja ülempreestriks Riia peakirikus; sel ajal oli ta ka vaimulikuks tsensoriks ja Riia linna praostiks. A-il 1914—17 oli L. Riia Nikolai gümnaasiumi usuõpetaja, elas siis Ukrainas, töötas 1921—33 preestrina Pärnumaal Kilingi-Nõmmel, olles a-st 1926 ühtlasi Pärnumaa praostiks; ta sai 1933 piiskopiks, Petseri kloostri ülemaks ning sealse vaimuliku seminari juhatajaks ja 1935 Petserimaa ülempiiskopiks. Ta on olnud E. apostliliku õigeusu kiriku kõrgema vaimuliku kohtu esimees 1922—26 ja on a-st 1935 E. ap. õigeusu kiriku sinodi alatiseks liikmeks. — L. oli Riias eesti seltsi „Imanta" asutajaid ja tegelasi 1881—83, kirikuteenistuse raamatute eesti keelde tõlkimise komitee esimees 1896—1916, Liivimaa kub-u statistikakomitee liige 1896—1915, Riia vaimuliku konsistooriumi liige a-il 1899—1915, Riia piiskopkonna vaimulikkude abikassade valitsuse esimees 1899—1917 jm. tegev. Peterburis oli L. üliõpilasist koosneva nn. „Sõbrade Salguke'se" (pärastise Peterburi E. Üliõpilaste Seltsi) asutajaid ja tegelasi 1884—87. L-i poolt avaldatud kirikuloolise ja usulise sisuga töist on tähtsamad „Исторія православія въ Прибалтійскомъ краѣ" (Riia, 1893), „Õigeusu ajalugu Baltimaal uuemal ajal" (*ibid.*, 1907), „Судьба православія въ Лифляндіи съ 40-хъ до 80-хъ годовъ XIX столѣтія" (*ibid.*, 1910) ja jutlustekogu „Vaimulikud kõned" (*ibid.*, 1911; kaanetiitli järgi „Kristlik tröost"). Ta on avaldanud kirjutisi ajakirjus jm. väljaandeis, nagu „Рижскія Епархіальныя Вѣдомости", „Рижскій Вѣстникъ", „Церковныя Вѣдомости", „Vaimulik Sõnumitooja", „Usk ja Elu", „Uus Elu", „Virulane", „Sakala" jm.

Post. 1937, nr. 268; „Uus Eesti" 1937, nr. 269 (R. Koemets); isikl. saadud andmed.

T.

LEIUS (end. perekonnanimi kuni 1938 **Zolk**), **Kaarel (Karl Johannes),** taimekaitsetegelane, sünd. 8. VIII 1891 vkj. Tartumaal Pangodi v. talurentniku pojana, lõpetas 1913 Tartu Aleksander I gümnaasiumi, on õppinud seejärel Tartu ülikoolis põllumajandust ja zooloogiat; ta täiendas enda teadmisi 1914 Balti bio-entomoloogia katsejaamas (Lätimaal Priekulis), hiljemini Rootsis, Austrias, Saksamaal, Prantsusmaal, Šveitsis jm. L. oli 1915 Põhja-Liivimaa Põllutöö Keskseltsi taimekaitse instruktor ja Balti bio-entomoloogia katsejaama Tartu osakonna (Vahil) juhataja, ühtlasi lektor põllu- ja aiatöö kursusil. Lõpetanud Odessa sõjakooli 1916, võttis ta osa Maailmasõjast ja E. Vabadussõjast, kust vabanes kapteni auastmes; ta on Vabadusristi kavaler. L. oli a-st 1920 põllutööministeeriumi taimekaitse eriteadlane, 1921—30 Tartu ülikooli tegeliku zooloogia kabineti assistent ja toimib a-st 1930 seals. eriainete õpetajana rakenduszooloogia alal; a-st 1921 on ta ühtlasi ülikooli entomoloogia-katsejaama tegelik juhataja. — L. on esimene taimekaitse eriteadlane Eestis. Mainitud taimekaitsejaam on kujunenud tema juhtimisel entomoloogilise taimekaitse keskkohaks. L-e bioloogiliste ja katseliste uurimistööde tagajärjel

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 170